

Informace o činnosti za třetí čtvrtletí roku 2017

Podle ustanovení § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, informuji Poslaneckou sněmovnu Parlamentu České republiky o své činnosti.

Obsah:

A. Počty podnětů, šetření	3
B. Činnost ochránce	4
B.1 Veřejná správa.....	4
B.1.1 Vytkla jsem České školní inspekci nedostatečné zajištění ochrany veřejných prostředků, ta svou chybu napравила (sp. zn. 1616/2014/VOP)	4
B.1.2 Stavební úřad byl nečinný ve věci posuzování oplocení farmového chovu zvířete (sp. zn. 4591/2015/VOP)	4
B.1.3 Stěžovatel byl neoprávněně vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání, na základě našeho šetření mu bylo přiznáno odškodnění (sp. zn. 6482/2014/VOP)	5
B.1.4 Díky našemu šetření začal městský úřad dodržovat zákonné lhůty pro provádění zkoušek žadatelů o řídičská oprávnění (sp. zn. 6391/2016/VOP)	5
B.1.5 Česká matrika odmítla ženě uznat její vietnamský rodný list s tím, že své příjmení užívá neoprávněně a měla by se přejmenovat - nesmyslné rozhodnutí se nám podařilo zvrátit (sp. zn. 2027/2016/VOP)	6
B.1.6 Řešili jsme případ, kdy maturanti odborných škol musí řešit logaritmické rovnice, přestože rámcový vzdělávací program takové učivo neobsahuje (sp. zn. 3902/2016/VOP)	6
B.2 V rámci prevence špatného zacházení a dohledu nad omezováním osobní svobody jsme provedli celkem 5 systematických návštěv zařízení a 8 sledování vyhoštění ...	7
B.3 Ochrana před diskriminací	8
B.3.1 Obrátila se na nás s podezřením na diskriminaci stěžovatelka, které byl po návratu z rodičovské dovolené snížen plat – případ řeší soud (sp. zn. 6862/2016/VOP)	8
B.3.2 Ministerstvo zahraničních věcí nepochybovalo, když poskytlo Albánii finanční pomoc na rekonstrukci zničené školy (sp. zn. 5596/2015/VOP)	8
B.3.3 Vyřešili jsme případ diskriminace z důvodu státní příslušnosti, kdy prodejce požadoval po cizincích ze zemí EU přísnější podmínky při prodeji na splátky než po občanech ČR (sp. zn. 465/2015/VOP).....	9
C. Legislativní doporučení a zvláštní oprávnění ochránce.....	10

- C.1 Ústavní soud v souladu s názorem ombudsmana potvrdil, že když lidem ve městě zakážeme sedět venku jinde než na lavičce, nevyřešíme tím problém vandalismu (sp. zn. Pl. ÚS 34/15) 10
- C.2 Připomínkovali jsme návrh vyhlášky o očkování proti infekčním nemocem 10

A. Počty podnětů, šetření

Ve třetím čtvrtletí roku 2017 mi bylo doručeno celkem **2043** podnětů, což je o **149** méně než ve stejném období loňského roku. Ve věcech, jimiž se podle zákona mohou zabývat, se na mne obrátilo 1401 osob, což je o 89 méně než ve třetím čtvrtletí loňského roku. **Podíl podnětů v působnosti se zvýšil na 68 %** (celoroční průměr byl loni 66 %). Nejvíce podnětů se týkalo sociálního zabezpečení (395 podnětů), početně byla zastoupena i oblast stavebního řízení a územního plánování (160) a dále oblast vězeňství, policie a armády (122 podnětů).

Z celkového počtu doručených podnětů se v **70** případech objevila námitka nerovného zacházení ze strany veřejné správy a soukromých osob. Diskriminace ve smyslu antidiskriminačního zákona se týkalo **56** podnětů. V **16** případech jsme také poskytli informace a analýzy týkající se diskriminace mezinárodním subjektům či vnitrostátním orgánům.

Ve třetím čtvrtletí jsme uskutečnili **5** systematických návštěv zařízení, v nichž se nacházejí nebo mohou nacházet osoby omezené na svobodě. V oblasti sledování zajištění cizinců a výkonu správního vyhoštění jsme provedli monitoring **1943** rozhodnutí.

Počty podnětů ilustruje následující obrázek.

B. Činnost ochránce

B.1 Veřejná správa

B.1.1 Postup České školní inspekce v rámci veřejnosprávní (finanční) kontroly (sp. zn. 1616/2014/VOP)

Obrátil se na mne stěžovatel se stížností na postup České školní inspekce („ČŠI“) při výkonu veřejnosprávní kontroly [dle § 174 odst. 2 písm. e) školského zákona] na základní škole. Upozornil zejména na to, že ČŠI při své kontrole nedostatečně prošetřila plýtvání s finančními prostředky ze státního rozpočtu.

Ve svém šetření jsem se zaměřila především na konkrétní výtky stěžovatele vůči postupu ČŠI (neúplné vyčíslení neefektivně čerpaných finančních prostředků na plat vyučující, která se vrátila z rodičovské dovolené, ředitel školy jí nestanovil pro celý školní rok 2011/2012 přímou pedagogickou činnost a přesto jí byl poskytován plat; vyvození odpovědnosti za pochybení) a také na to, zda ČŠI postoupila svá zjištění krajskému úřadu. Ten je totiž na rozdíl od ní oprávněn nejen provádět kontrolu, zda škola řádně hospodář s přidělenými finančními prostředky, ale také případně zahájit řízení o porušení rozpočtové kázně a následně škole uložit, aby neoprávněně čerpané prostředky vrátila do státního rozpočtu.

Šetřením jsem zjistila, že ačkoliv ČŠI v rámci své inspekční činnosti vytkla řediteli školy řadu pochybení (včetně nestanovení přímé pedagogické činnosti zmiňované vyučující), nevyčísliła finanční prostředky vynaložené na plat vyučující za celé období, v němž byly neefektivně ze státního rozpočtu čerpány. Zároveň ČŠI neinformovala krajský úřad o všech svých zjištěních, která jako neefektivní čerpání prostředků ze státního rozpočtu vyhodnotila. Dospěla jsem proto k závěru, že ČŠI tímto jednala v rozporu s jedněmi z hlavních cílů finanční kontroly, kterými jsou zajištění ochrany veřejných prostředků a hospodárný, efektivní a účelný výkon veřejné správy.

Svá pochybení ČŠI uznala a informovala mne o opatřeních prováděných k nápravě (další inspekční činnost na škole provedená se zvýšenou pozorností; informování ředitelů všech inspektorátů ČŠI o správném postupu v obdobných situacích tak, aby se pochybení neopakovala do budoucna; úprava interních předpisů ČŠI). Jelikož jsem předmětná opatření shledala dostatečnými, věc jsem uzavřela.

B.1.2 Oplocení farmového chovu zvěře jako možný zásah do krajinného rázu (sp. zn. 4591/2015/VOP)

Na ombudsmana se obrátili manželé (dále též jen „stěžovatelé“) ve věci postupů úřadů (orgán ochrany přírody, stavební úřad) ve spojitosti s povolováním oplocení farmového chovu dančí zvěře na svých pozemcích.

Šetření mého zástupce potvrdilo, že stěžovatelé přistoupili k realizaci stavby oplocení bez patřičného povolení stavebního úřadu (jakož i v rozporu s územním plánem), což nutně muselo vyústit do vedení řízení o odstranění stavby. Můj zástupce kriticky poznamenal, že proces územního plánování není předběžnou otázkou pro vedené řízení o odstranění stavby a jestliže tedy stavební úřad z daného důvodu přerušil toto řízení, jednalo se o postup chybný. Pokud následně, po vypršení doby, na kterou bylo řízení

o odstranění stavby přerušeno, zůstávalo řízení i nadále dlouhodobě neuzavřeno, dopouštěl se stavební úřad nečinnosti.

Úřady vytýkaná pochybení v rámci dosavadních postupů reflektovaly, nečinnosti bylo zamezeno a bylo přislíbeno dále ve věci konat v souladu s požadavky právní úpravy. Ohledně stavby oplocení farmového chovu nejsou dle aktuálních sdělení úřadů správní procesy definitivně skončeny s tím, že stěžovatelé jsou účastníky řízení, se všemi z toho vyplývajícími právy, jichž také aktivně využívají. Můj zástupce proto své šetření ukončil.

B.1.3 Odškodnění za průtah správního orgánu (sp. zn. 6482/2014/VOP)

Úřad práce vyřadil v roce 2010 stěžovatele z evidence uchazečů o zaměstnání. Vyřazení následně potvrdilo Ministerstvo práce a sociálních věcí. Stěžovatel se obrátil na soud. Ten následně vydal rozhodnutí o datu jeho ukončení pracovního poměru. Podle tohoto rozhodnutí stěžovatel splnil podmínku pro zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání. Stěžovatel proto požádal o zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání. Ministerstvo jeho žádost zamítlo. Stěžovateli sdělilo, že zmeškal lhůtu pro podání žádosti.

Ve věci jsem zahájila šetření a následně shledala pochybení MPSV spočívající v nečinnosti, když ani přes urgenci stěžovatele nevydalo rozhodnutí o rozkladu. Postup MPSV jsem zhodnotila jako postup v rozporu s právem, se základními zásadami činnosti správních orgánů a principy dobré správy, zejména principem včasnosti a odpovědnosti. Za nesprávný úřední postup je dle zákona č. 82/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů, považováno také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonné či přiměřené lhůtě. S ohledem na to jsem doporučila stěžovateli uplatnit u MPSV žádost o přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nesprávným úředním postupem MPSV, spočívajícím v nepřiměřené délce řízení o žádosti o povolení obnovy řízení, což stěžovatel učinil.

Po více než 4 letech vydala ministryně rozhodnutí o rozkladu stěžovatele. V letošním roce přiznalo MPSV stěžovateli zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve výši 66.250,- Kč, které bylo následně stěžovateli vyplaceno. Šetření jsem proto ukončila.

B.1.4 Zkoušky žadatelů o řidičská oprávnění (sp. zn. 6391/2016/VOP)

Můj zástupce vedl šetření vůči městskému úřadu ve věci dodržování zákonných lhůt pro provádění zkoušek odborné způsobilosti žadatelů o řidičská oprávnění (zákon stanoví, že by se zkouška měla konat nejpozději do 15 dnů po obdržení žádosti o přihlášení ke zkoušce).

Po několika dopisech starostce úřadu došlo k nápravě. Nejprve (od 1. ledna 2017) úřad získal zkušební komisaře jako externí posilu a dne 16. února 2017 rada města odsouhlasila navýšení počtu zaměstnanců na úseku zkušebních komisařů o jednoho zaměstnance, čímž se situace vyřešila trvale. Dle telefonického vyjádření vedoucího odboru dopravy městského úřadu se v prvním pololetí roku 2017 zákonnou lhůtu již daří dodržovat bez obtíží. Jelikož se podařilo v dané záležitosti dosáhnout nápravy, můj zástupce šetření ukončil.

B.1.5 Dodatečný záznam do knihy narození (sp. zn. 2027/2016/VOP)

Zabývala jsem se případem vietnamské státní občanky, nar. 1997 v Mariánských Lázních, která má zájem získat státní občanství České republiky tzv. prohlášením (lze do 21 let věku). Česká matrika jí však sdělila, že podle jejích záznamů používá špatné příjmení. Česká matrika odmítla uznat vietnamský rodný list. Ženě doporučila, aby u soudu popřela otcovství, což by ji umožnilo legalizovat příjmení, které měla ve všech svých dokladech. Česká matrika však nepostupovala správně a vietnamský rodní list měla uznat.

Problém byl v tom, že podle matriky by měla užívat příjmení H., zatímco doklady totožnosti (vietnamský pas, průkaz o povolení k pobytu) má vystavené na příjmení D. Na matrice jí neuznali vietnamský rodný list, vydaný Vietnamským velvyslanectvím v Praze. Stěžovatelce jsem doporučila, aby podala písemnou žádost o provedení dodatečného záznamu (o určení otcovství a změně příjmení) do knihy narození. Matriční úřad jí odpověděl, že příjmení D. užívá neoprávněně a je třeba, aby nejprve došlo u soudu k popření otcovství.

Podle Smlouvy mezi Československou socialistickou republikou a Vietnamskou socialistickou republikou o právní pomoci ve věcech občanských a trestních se uznání, popření nebo zjištění otcovství řídí právním řádem smluvní strany, jejímž občanem bylo dítě v době narození. Matriční úřad pochybil tím, že stěžovatelku vyzval k předložení veřejné listiny o popření otcovství s odkazem na ustanovení českého právního řádu. Z okolností případu přitom nikterak nevyplývalo, že by bylo v zájmu stěžovatelky použít český právní řád.

Matriční úřad pochybil, jestliže stěžovatelku informoval, že příjmení D. užívá neoprávněně. Rozdílnost příjmení stěžovatelky na českých dokladech nebyla důsledkem nějaké její chyby, ale byla způsobena neprovázaností české právní úpravy. Je velmi nevhodné a nezdvohilé, aby český úřad sděloval cizímu státnímu občanovi, že příjmení uvedené ve svém cestovním pase užívá neoprávněně. Matriční úřad ve svém sdělení nepřihlédl ani k věku stěžovatelky.

Matriční úřad řízení o žádosti stěžovatelky usnesením zastavil. O podkladech, z nichž vycházel, však stěžovatelku neinformoval. Ta se z důvodu plnění svých studijních povinností proti usnesení včas neodvolala. Z tohoto důvodu jsem zaslala svoji zprávu o šetření krajskému úřadu jako podnět k zahájení přezkumného řízení.

Krajský úřad akceptoval závěry zprávy a v přezkumném řízení usnesení matričního úřadu zrušil a věc vrátil k novému projednání a rozhodnutí. Matriční úřad vydal stěžovatelce nový rodný list na příjmení D.

B.1.6 Logaritmická rovnice u maturitní zkoušky (sp. zn. 3902/2016/VOP)

Odborná veřejnost mne upozornila na to, že na jaře 2016 museli maturanti v didaktickém testu z matematiky řešit logaritmickou rovnici *[„Pro $x \in R$ určete definiční obor rovnice (podmínky) a rovnici vyřešte: $\log 8 - \log 2 = \frac{\log(2x-2)}{2}$.“]*, přestože rámcový vzdělávací program pro střední odborné školy takové učivo neobsahuje.

Dle školského zákona je účelem maturitní zkoušky ověřit, jak žáci dosáhli cílů vzdělávání, které stanovují rámcové a školní vzdělávací programy. Ministerstvo školství, mládeže

a tělovýchovy rámcovým vzdělávacím programem (RVP) vymezuje povinný obsah, rozsah a podmínky vzdělávání. Proto nelze do maturitní zkoušky zařadit učivo, které RVP neupravuje.

V RVP středních odborných škol se v učivu výslovně uvádí pouze logaritmická funkce a logaritmus, nikoli logaritmické rovnice (na rozdíl od RVP pro gymnázia, kde se učivo logaritmické rovnice výslovně uvádí). Zařazení logaritmické rovnice proto považuji za nezákonné, jelikož umožnilo ověřování dovednosti, kterou žáci středních odborných škol povinně umět nemusejí.

S tímto závěrem se ministerstvo neztotožnilo. Má za to, že rámcové vzdělávací programy obsahují pouze obecné očekávané výstupy, které se konkretizují v dalších dokumentech. Ministerstvo nicméně chystá komplexní úpravu matematické vzdělávací oblasti v RVP pro střední odborné školy od školního roku 2019/2020. Do RVP se má výslovně doplnit učivo „logaritmické rovnice“. Z tohoto důvodu jsem se rozhodla nevyužít svých dalších oprávnění pro okamžité sjednání nápravy. Dokud ministerstvo RVP pro střední odborné školy nezmění, mají maturanti a maturantky možnost se proti zařazení logaritmické rovnice bránit individuální soudní cestou.

B.2 Dohled nad omezováním osobní svobody a sledování vyhoštění

V rámci prevence špatného zacházení a dohledu nad omezováním osobní svobody provedli pověřeni zaměstnanci Kanceláře ve třetím čtvrtletí roku 2017 celkem **5** systematických návštěv zařízení a **8** sledování správního i trestního vyhoštění cizinců, pozemní i leteckou cestou.

Zaměstnanci Kanceláře provedli dvě systematické návštěvy **policejních cel** (Kongresová, Praha; Jindřichův Hradec), návštěvu **léčebny dlouhodobě nemocných** (Sanatorium Trutnov, zařízení poskytující péči o seniory (Domov pro seniory Krásná Hora nad Vltavou) a návštěvu **azylového přijímacího střediska** (Letiště Václava Havla Praha).

Dne 28. srpna jsem na [tiskové konferenci](#) **prezentovala** [Souhrnnou zprávu z návštěv policejních cel](#), která zobecňuje zjištění a doporučení z návštěv policejních cel zřízených při 14 obvodních oddělení Policie ČR. V souhrnné zprávě jsem upozornila na zjištěné nedostatky zejména v oblastech poučování umístovaných osob, provádění prohlídek osob a odebírání zdravotních pomůcek při umístování do cely. Souhrnnou zprávu jsem zaslala mj. na všechna policejní oddělení, při kterých jsou zřízeny cely.

V tomto kvartále se zaměstnanci oddělení dohledu **věnovali přípravě na sérii systematických návštěv zařízení sociálních služeb – domovů pro osoby se zdravotním postižením**, která bude zahájena první návštěvou v měsíci říjnu. Kromě odborné stáže v zařízeních s dobrou praxí absolvovali zaměstnanci školení týkající se komunikace s osobami s mentálním postižením, sexualitou osob s mentálním postižením a individuálnímu plánování v sociálních službách.

Zahraniční spolupráci s národními preventivními mechanismy jiných evropských zemí posilovali při společných setkáních organizovaných Radou Evropy a Evropskou unií v Paříži a ve Vídni.

B.3 Ochrana před diskriminací

B.3.1 Diskriminace při odměňování po návratu z rodičovské dovolené (sp. zn. 6862/2016/VOP)

Obrátila se na mne stěžovatelka, která pracuje na ministerstvu. Po návratu z rodičovské dovolené (dále také jen „RD“) požádala stěžovatelka o přijetí do služebního poměru. Za 5 měsíců byla rozhodnutím služebního orgánu do služebního poměru přijata a zároveň jí byl stanoven plat, který tvořil platový tarif a osobní příplatek ve výši 4.000,- Kč (osobní příplatek v této výši pobírala stěžovatelka před RD i po návratu z RD). Měsíc po vzniku služebního poměru byl rozhodnutím stěžovatelce plat změněn, změna se však týkala pouze platového tarifu v souvislosti se zařazením do vyššího platového stupně.

Proti těmto rozhodnutím podala stěžovatelka odvolání, ve kterém (mimo jiné) poukazovala na diskriminaci v oblasti odměňování. V době stěžovatelčiny nepřítomnosti na pracovišti došlo ke zvýšení osobních příplatků ostatních zaměstnanců, průměrný osobní příplatek na stěžovatelčině pozici v době jejího odvolání činil 12.000,- Kč. Odvolací orgán stěžovatelčině odvolání nevyhověl, ve své argumentaci poukázal především na to, že osobní příplatek v režimu státní služby je stanovován zásadně na základě služebního hodnocení (služební hodnocení se provádí každoročně v prvním čtvrtletí kalendářního roku za uplynulý kalendářní rok u těch zaměstnanců, kteří v předchozím kalendářním roce vykonávali státní službu po dobu delší než 6 měsíců). V době před vypracováním prvního služebního hodnocení může být zaměstnanec hodnocen individuálně, odvolací orgán však k tomuto postupu neshledal důvod, neboť stěžovatelka v době vydání druhého rozhodnutí byla ve služebním poměru pouze měsíc, což není doba dostatečná k tomu, aby mohla být zhodnocena její práce za účelem stanovení výše osobního příplatku.

Ve svém stanovisku jsem zhodnotila postup služebního (odvolacího) orgánu a především se věnovala možné diskriminaci z důvodu rodičovství a porušení zásady rovného zacházení se státními zaměstnanci. Souhlasila jsem s odvolacím orgánem, že k získání informací za účelem hodnocení zaměstnance a stanovení osobního příplatku je třeba určité doby, tato doba však nesmí být nepřiměřeně rozdílná u zaměstnanců definovaných diskriminačním důvodem a ostatních zaměstnanců. V případě stěžovatelky se nabízí vhodný komparátor – zaměstnanec, který působil jako zástup za stěžovatelku v době její RD a kterému byl osobní příplatek stanoven po necelých 4 měsících. Vzhledem k tomu, že služební orgán do doby, než jsem stěžovatelce zaslala své stanovisko k věci, nepřistoupil k hodnocení stěžovatelky za účelem stanovení výše osobního příplatku (stěžovatelka pracuje po návratu z RD rok a 4 měsíce, z toho necelý rok v režimu státní služby), existuje dle mého názoru silné podezření na diskriminační jednání služebního orgánu.

V současné době je případ řešen u Městského soudu v Praze, věc jsem proto odložila. Stěžovatelka může mé stanovisko předložit v rámci probíhajícího soudního řízení.

B.3.2 Poskytnutí zahraniční rozvojové spolupráce segregované škole (sp. zn. 5596/2015/VOP)

Na ochránkyni se obrátilo European Roma Rights Centre se žádostí o prošetření postupu Ministerstva zahraničních věcí. Ministerstvo se mělo dle stěžovatele dopustit pochybení tím,

že prostřednictvím Velvyslanectví ČR v Tiraně poskytlo částku 500.000,- Kč na opravu povodněmi poničené budovy. V této budově se nachází základní škola, kterou navštěvují výhradně romské děti. Stěžovatel má za to, že se jedná o školu segregovanou a ministerstvo poskytnutím finanční podpory na rekonstrukci této školy podpořilo rasovou diskriminaci na území Albánie.

Dle zákona č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí, musí být jedním ze základních cílů zahraniční rozvojové spolupráce přispění k podpoře dodržování lidských práv. Mezi tato práva patří i právo na rovné zacházení a právo na vzdělání. Při rozhodnutí o podpoře jednotlivých projektů zahraniční rozvojové spolupráce je třeba posuzovat, zda tyto projekty pomohou naplnit daný cíl. V obecné rovině je podpora segregovaného školství v rozporu s cíli zahraniční rozvojové spolupráce. Ministerstvo však v okamžiku rozhodnutí o poskytnutí finanční pomoci nemělo k dispozici informace, ze kterých by vyplývalo, že podporuje rekonstrukci segregované školy. Stanoviska albánského úřadu ombudsmana a komisaře pro ochranu proti diskriminaci, ve kterých byla tato škola označena za segregovanou, byla zveřejněna až po poskytnutí financí. V rámci šetření také vyplynulo, že v daném případě by odmítnutí pomoci mohlo vést až k (byť dočasnému) výpadku ve vzdělávání dětí z romské komunity, pro které by byly jiné školy nedostupné. Rekonstrukcí povodněmi poškozené budovy navíc došlo ke znovuotevření nejen školy, ale také školky, zdravotního střediska a komunitního centra. Ministerstvu také v žádosti o realizaci projektu (která vzešla z místní samosprávy, o projekt se zasadila také zástupkyně albánské vlády) nebylo navrženo žádné alternativní řešení situace (např. financování dopravy do vzdálenější základní školy).

Z těchto důvodů jsem ukončila šetření s tím, že ministerstvo nepochybil, když poskytlo finanční prostředky na rekonstrukci školy.

B.3.3 Diskriminace z důvodu státní příslušnosti při nákupu na splátky (sp. zn. 465/2015/VOP)

Stěžovatel se na ochránce obrátil s podnětem, v němž namítal diskriminaci z důvodu státní příslušnosti. Diskriminace měla spočívat v tom, že prodejce při prodeji zboží na splátky vyžadoval po cizincích, občanech Evropské unie, splnění odlišných, přísnějších podmínek. Konkrétně se jednalo o nutnost předložit průkaz o povolení k pobytu, kopii dokladu totožnosti a druhého podpůrného dokladu, tj. předložit 3 různé doklady. Občané ČR naproti tomu měli povinnost předložit pouze dva doklady. Stěžovatel se s podnětem obrátil i na Českou obchodní inspekci (dále jen „ČOI“).

Česká obchodní inspekce se případem nejprve odmítla zabývat s odůvodněním, že jí nepřísluší zabývat se smluvními podmínkami.

Můj zástupce vydal zprávu o šetření, v němž konstatoval pochybení ČOI spočívající v tom, že nezhájila řízení z moci úřední, ač ze samotného podnětu bylo zřejmé, že se prodejce mohl dopustit diskriminace.

Můj zástupce poté vyhodnotil, že pokud se po občanech jiného členského státu vyžaduje pro poskytnutí spotřebitelského úvěru na zboží více dokladů než po českých občanech,

jedná se o diskriminaci z důvodu státní příslušnosti, která je zakázána čl. 18 Smlouvy o fungování Evropské unie a § 6 zákona o ochraně spotřebitele.

Stanovením přísnějších podmínek prodejce zboží odůvodňoval snahu snížit riziko prodeje zboží pod falešnou identitou. Tento cíl vyhodnotil můj zástupce jako legitimní, přijaté prostředky směřující k tomuto cíli však neshledal přiměřenými. Průkaz trvalého pobytu je veřejnou listinou prokazující stejné údaje jako občanský průkaz. Průkaz o trvalém pobytu občana Evropské unie proto plní obdobnou identifikační roli jako občanský průkaz. Je tak nepřiměřené udávanému cíli, aby prodejce vyžadoval dvojí ověření identity a k tomu předložení dalšího podpůrného dokladu (tj. tří identifikačních dokladů), když českým občanům postačí předložit pouze občanský průkaz a další podpůrný doklad (tj. dva identifikační doklady).

V návaznosti na zprávu o šetření zahájila ČOI správní řízení ve věci správního deliktu diskriminace spotřebitele z důvodu státní příslušnosti, a uložila za jeho spáchání prodejci pokutu ve výši 50.000,- Kč. Proti rozhodnutí podal prodejce odvolání, které Ústřední inspektorát ČOI zamítl. Následně můj zástupce věc ukončil.

C. Legislativní doporučení a zvláštní oprávnění ochránce

C.1 Zrušení částí obecně závazných vyhlášek měst Litvínova a Varnsdorfu (sp. zn. Pl. ÚS 34/15)

V červenci 2017 **Ústavní soud zrušil vybraná ustanovení vyhlášek měst Varnsdorf a Litvínov, které v celém městě zakazovaly sezení na obrubnicích, zídkách a dalších stavebních prvcích, které k sezení nejsou určeny.** Ústavní soud jsem oslovila po neúspěšném jednání s oběma městy i Ministerstvem vnitra dohlížejícím na vyhlášky (podrobnosti ve zprávě za IV. čtvrtletí 2015). **Ústavní soud potvrdil, že vandalismus nevyřeší zákaz sedět venku jinde než na lavičce.** Pouze z každého, kdo si sedne se zmrzlinou na zídku nebo před školou na zábradlí, udělá pachatele přestupku. Lidé mají právo sednout si svobodně tam, kde sami uznají za vhodné.

Obcím obecně nelze upírat právo určit, kde se sedět smí a kde ne. Plošný zákaz sedět mimo lavičky na území celého města však nelze srovnávat s odůvodněným zákazem sedět přímo na chodníku na konkrétních místech, třeba na náměstí, před kostelem, před úřadem apod., při současném umístění laviček na veřejných prostranstvích sloužících k setkávání lidí. I bez vyhlášek mohou obce postihnout vandala, který ničí majetek. Mají i nástroje pro prevenci a předcházení nezákonnému jednání. To Ústavní soud také potvrdil.

C.2 Připomínky k návrhu vyhlášky o očkování proti infekčním nemocem

Ve svých připomínkách **jsem vyjádřila nesouhlas se stanovením nejzazšího termínu podání první dávky očkovací látky proti spalničkám, příušnicím a zarděnkám** na osmnáctý měsíc věku dítěte pro nedostatečné zdůvodnění nezbytnosti a přiměřenosti tohoto zásahu do základních práv a svobod.

Osobně vnímám, že povinné očkování proti uvedeným nemocem je zásahem do práva dítěte na nedotknutelnost a soukromí (čl. 7 odst. 1 Listiny základních práv a svobod) i do práva

jeho rodičů pečovat o své dítě a zastupovat je při rozhodování o zásazích do jeho fyzické integrity (čl. 32 odst. 4 Listiny), a to ve prospěch veřejného zájmu na ochraně veřejného zdraví. Je rovněž pravda, že Ústavní soud ve svém nálezu z roku 2015 neshledal obecný právní rámec očkovací povinnosti protiústavním.

Jsem však přesvědčena, že s ohledem na význam dotčených základních práv a svobod musí důsledně zvažovat nezbytnost zpřísnění podmínek povinného očkování a také je přesvědčivě zdůvodnit. Jedině tak lze vyhovět požadavku stanovenému v čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, podle něhož při omezení základních práv je nutno zachovat jejich podstatu a smysl, což Ústavní soud zdůraznil v citovaném nálezu.

Navrhovaná úprava sice nezavádí novou očkovací povinnost, ale stanovením velmi úzkého časového rámce pro splnění povinnosti (mezi prvním dnem patnáctého měsíce po narození dítěte a osmáctým měsícem věku dítěte) významně omezuje autonomii rodičů při rozhodování o zdraví jejich dítěte – to platí zejména pro rodiče, kteří očkování apriori neodmítají, jen ho chtějí odložit na pozdější věk dítěte. Zavedení tohoto časového rámce přitom předkladatel v důvodové zprávě vysvětluje pouze tím, že nové ustanovení má zabránit „*snahám rodičů oddalovat podání první dávky MMR vakcíny do pozdějšího věku*“.

Podle mého názoru **předkladatel přesvědčivě nezdůvodnil svůj záměr nahradit současnou právní úpravu**, která sice nestanovuje horní věkovou hranici pro podání první dávky MMR vakcíny, avšak fakticky působí na motivaci rodičů prostřednictvím omezení v podobě nepřijetí neočkovaného dítěte do mateřské školy a obdobných kolektivních zařízení či neúčasti dítěte na škole v přírodě a zotavovací akci.

Z výše uvedeného důvodu jsem navrhla vypuštění předmětného bodu, jakož i dalšího souvisejícího bodu z návrhu vyhlášky.

V Brně dne 27. října 2017

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.
veřejná ochránkyně práv